I Aftenpostens kulturside pr 241100

Ønsker Sametinget egentlig å fremme selvbestemmelse for alle folk?

I Altaposten av 20.11 d.å. går de frem at Sametinget ikke vil delta i det årlige arbeidet i FN om urfolksrettigheter.
Sitat fra innlegget: "Vi er dessverre kommet i en situasjon hvor vi ikke ser oss tjent med å delta sammen med den norske regjeringen på årets møte, og har derfor besluttet ikke å delta under årets forhandlinger", sitat av visepresidenten i Sametinget.

Visepresident Nystad understreket at Norge har ratifisert ILO-konvensjonen, og anerkjent urfolks rett til selvbestemmelse. Videre sa visepresident Ragnhild Nystad at Sametinget ikke kan godta en begrensning i retten til selvbestemmelse slik det er lagt opp til fra norsk side. Av hennes uttalelse kan det se ut som at Sametinget er en forkjemper for alle folks og urfolks selvbestemmelse, men dessverre er virkelighetene en annen. Fredningen av Skoltebyen i Neiden og etablering av Østsamisk museum, som Sametinget har vært en ivrig pådriver for, er et skoleeksempel på at urfolk blir fratatt denne rettigheten. Dersom slike utspill fra Sametingets skal kunne bli troverdig, må Sametinget vise det ved først å feie for egen dør.

Skoltene/østsamene er ifølge flere forskere den eldste urbefolkningen i Sør-Varanger. Grensesettingen i 1826 førte til at fellesskapet gikk i oppløsning, og ble spredt til Russland, Finland og Norge. I historiske kilder har dette folk blitt kalt for kolalapper, russefinner, skolter og i den senere tid østsamer. Nordsamene, som Ragnhild Nystad representerer, tilhører en yngre samisk gruppe, forskjellig fra skoltene/ østsamene. Historien om skoltene og samene har i årevis blitt usynliggjort av Sametinget. Også i andre sammenhenger arbeider Sametinget for egne interesser og imot "urfolks" rett til selvbestemmelse. Blant annet i et urfolksfora, tilknyttet Barenstssamarbeidet. Sametinget har utøvet sin maktposisjon i detta fora og skviset ut skoltene fra arbeidsgruppen for urfolk. Skoltebefolkningen i Norge, Finland og Russland kan derfor ikke ivareta felles interesser, noe visepresidenten mener er "selvbestemmelse". Sametinget har videre valgt sin egen representant i denne arbeidsgruppen, som ivaretar Sametingets interesser! Viser det at Sametinget *ivaretar urfolks rett til selvbestemmelse?*

Mikit Ivanowitz
Skolt/ lokalhistoriker